

технічної документації на ЗД різного цільового призначення в оренду і сприяють надходженню додаткових коштів у місцеві бюджети.

Список використаних джерел

1. Данилішин Б.М. Рентні відносини в системі модернізації національного господарства. Київ : РВПС України НАН України, 2007. 518 с.
2. Хвесик М. А. Фундаментальні передумови вдосконалення інституціонального забезпечення природокористування в сучасних умовах. *Економіст*. 2010. № 8. С. 5–9.
3. Кінаш І.А. Вторинне ресурсокористування, як чинник ефективної ресурсоощадної діяльності. *Економічний форум*. Вип. 1, Луцьк : ЛНТУ, 2016. С.104-108.
4. Царенко О. М., Несветов О. О., Кадацький М. О. Основи екології та економіка природокористування. Курс лекцій. Практикум / О. М. Царенко, 2-ге вид., стер. Суми : Університетська книга, 2004. 400 с.

Мороз С. З.

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 193 Геодезія та землеустрій
Науковий керівник д-р екон. наук., доцент Лаврук В. В.
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна*

БАЗОУТВОРЮЮЧІ СКЛАДОВІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ

Формування організаційно-економічної системи розвитку сільських територій розглядається у тісному взаємозв'язку через сукупність методів і прийомів, через призму системно-комплексного бачення діалектичних, економічних законів і закономірностей, історико-національних, демографічних, соціальних, екологічних та інших особливостей, які формують загальносуспільні цінності розвитку сільських територій.

Сільська територія – це економічний об'єкт, середовище життєдіяльності людини, де зрештою формується система місць прикладання праці, система сільського підприємництва, господарства населення, соціальна мережа тощо, де створюється національний продукт. Окрім того, організаційно-

економічна система розвитку сільських територій потребує державного управління. Адже проблеми розвитку сільських територій неможливо розв'язати без взаємоузгоджених дій як з боку органів державної влади, так і місцевого самоврядування. Це вимагає пошуку таких форм взаємодії держави та самоврядування, аби не порушувався баланс між повноваженнями та відповідальністю.

Останніми роками прийнято ряд нормативно-правових актів і цільових програм, в яких наголошується на необхідності удосконалення управління комплексним розвитком сільських територій. Активізувалися наукові дослідження з питань обґрунтування доцільності виокремлення політики розвитку сільських територій у самостійний напрям державної політики та створення спеціального органу управління, який би координував діяльність міністерств і відомств, що опікуються сільськими справами. Узагальнюючи теоретичні роботи вітчизняних і зарубіжних економістів [1, 2] можна виділити кілька концептуальних підходів до забезпечення розвитку сільських територій, зокрема галузевий і територіальний.

У вітчизняній науці та державній політиці тривалий час домінував галузевий підхід, згідно з яким поняття «розвиток сільських територій» та розвиток сільського господарства» розглядалися як тотожні, відповідно роль і значення сільської території для країни зводилися до забезпечення продовольством і сільськогосподарською сировиною. Основні заходи державної підтримки зорієнтовані на розвиток аграрного сектору сільської економіки; сільські та сільськогосподарські проблеми в цьому випадку розглядаються як синоніми, передбачається, що цілі сільського та сільськогосподарського розвитку ідентичні.

Як з теоретико-методологічного, так і з практичного погляду слід визнати застарілим галузевий підхід до визначення функцій та засад управління сільськими територіями, коли останні ідентифікують винятково із виробництвом сільськогосподарської продукції або із селом як типом поселення.

На думку О. Бородіної, актуальність пошуку механізмів удосконалення інституційної системи управління сільським господарством і сільськими територіями зумовлена не в останню чергу неспроможністю агрохолдингів виконувати функції виробництва суспільних благ (освіти, охорони здоров'я, захисту навколишнього природного середовища тощо), оскільки основним завданням агровиробників завжди залишатиметься підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва [3].

Територіальний підхід передбачає комплексний розвиток сільських територій з урахуванням відмінностей їх природно-кліматичних, демографічних, соціальних, економічних та інших потенціалів. Його ідеологічною основою є зміна ролі сільського господарства та інших сфер в економіці сільської території; більше того – зміна ролі сільських територій в економічному розвитку країни. У межах такого підходу пропонуються різні концепції: інтегрального територіального розвитку, сільського регіонального розвитку та деякі інші. На практиці вони знайшли відображення у програмних документах більшості розвинених країн. Так, «Коркська декларація», прийнята на Європейській конференції з сільського розвитку (Корк, Ірландія, 1996 р.), містить 10 основних принципів сільського розвитку в Євросоюзі [4]. Як перехідний варіант політики розвитку сільських територій можна виділити підхід, в основу якого покладено мету скорочення розриву між відсталими сільськими територіями та більш розвиненими міськими.

Список використаних джерел

1. Баутин В. М., Козлов В. В., Мерзлов А. В. Устойчивое развитие сельских территорий: вопросы стратегии и тактики.. Москва : ФГНУ «Росинформагротех», 2004. 312 с.
2. Бондаренко Е. Экономика местных систем сел в России: подходы к ресурсосбережению и рыночным отношениям. *Международный сельскохозяйственный журнал*. 2000. № 2. С. 35 – 37.
3. Бородіна О. Сільський розвиток в Україні: проблеми становлення. *Економіка України*. 2009. № 5 (570). С. 59–67.
4. Bossel Hartmut. Indicators for Sustainable Development: Theory, Method, Applications. A Report to the Balaton Group. International Institute for Sustainable

Development, Canada, 1999. 138 p.

5. Лаврук В. В. Інвестування інноваційних проектів у агропромисловому виробництві : автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.00.03. Суми, 2011. 40 с.

6. Лаврук В.В. Формування інноваційної політики аграрних підприємств. *Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. «Економіка»*. Вип. 71. Ч. 2. 2009. С. 143-151.

Насаленко Д.С.

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

*Науковий керівник: канд. екон. наук., доцент Лобанова О.П.,
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна*

РАЦІОНАЛЬНЕ І ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ

Під земельними ресурсами розуміють, як правило, певні площі поверхні суші з різноманітними ландшафтами, ґрунтами, кліматичними умовами та іншими властивостями. У загальній структурі земельних ресурсів найважливішим компонентом навколишнього середовища є ґрунти. Саме вони зв'язують в одне ціле біосферу, володіють здатністю перетворення й акумуляції сонячної енергії, родючістю, а тому є головним джерелом продуктів харчування, середовищем існування рослинного і тваринного світу. У зв'язку з цим збереженням природних властивостей ґрунтів, підтримання і відновлення їх родючості, контроль за якісним станом, проведення заходів з раціонального використання та охорони – головні завдання держави в галузі використання земельного фонду. Державне регулювання цих питань дозволить забезпечити сьогодні і в майбутньому економічний розвиток країни та добробут громадян.

Найважливішою соціально-економічною проблемою сьогодення стає раціональне використання і охорона земельних ресурсів. Їх багатоаспектний характер вимагає системного підходу у вирішенні практичних задач з організації ефективного і комплексного використання основного національного